

ISSN 2223-3822

Monachyn, I. & Hrytsaiuk, Y. (2021) Osoblyvosti ta praktychne zastosuvannya psyhologichnoho testu– opytuvalnyka personalnyi inventarii (EPI) H. Aizenka viiskovozoboviazanyu [Peculiarities and practical application for conscript of the psychological test questionnaire of the personality inventory (EPI) by H. Eysenck]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 171-176. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21milgav.pdf>

SEPS

Journal

Socio-Economic
Problems and the State

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТЕСТУ–ОПИТУВАЛЬНИКА ПЕРСОНАЛЬНИЙ ІНВЕНТАРІЙ (EPI) Г. АЙЗЕНКА ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНИМИ

Інна МОНАЧИН

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: monnainna@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4324-3339>

Юліана ГРИЦАЮК

e-mail: yulia_hrytsaiuk@ukr.net

Article history:

Received: October, 2021

1st Revision: October, 2021

Accepted: November, 2021

UDC:

232

DOI:

<https://doi.org/10.33108/sepd.2022.02.171>

Анотація. У статті коротко описано та вказано результати практичного застосування тесту-опитувальника персональний інвентарій Ганса Юргена Айзенка, «Eysenck Personality Inventory (EPI)». Г. Ю. Айзенк – німецько-британський вчений психолог, творець факторної теорії особистості та автор популярного тесту на визначення рівня інтелекту. Особистий опитувальник призначено для діагностики екстраверсії, інтроверсії та визначення рівня нейропсихологічної лабільності. На основі цих даних, визначається домінуючий тип темпераменту, схильність до неврозу чи психозу. Визначається провідний тип діяльності, яка індивідуально підходить для особистості, прогнозує швидкість соціальної адаптації. Автор переосмислив терміни інтроверсії та екстраверсії, поєднав їх виражені показники з невротизмом та виділив, таким чином, типи темпераменту. Згідно з результатами можемо визначити рівень нервово-психічної нестійкості осіб.

Дану методику затверджено для використання Міністерством Оборони України, Науково-дослідницьким центром гуманітарних проблем Збройних Сил України, Головним управлінням виховної та соціально-психологічної роботи Збройних Сил України. Методику відібрано військовими психологами з метою діагностування тривалої психологічної готовності призовників, військовослужбовців військової служби до діяльності у складі миротворчих підрозділів. Методику можна використовувати у роботі фахівців з виховної та соціально-психологічної роботи, пов'язаної із підготовкою військовозобов'язаних до військової служби. Результати методики враховують під час складання психологічного портрету особистості, на основі якого будують подальшу індивідуальну роботу та надають рекомендації командирам (начальникам). Дослідження тесту-опитувальника проводилися на базі Шумського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Ключові слова: методика, екстраверт, інтроверт, невротизм, особистість.

Моначин І. Особливості та практичне застосування психологічного тесту– опитувальника персональний інвентарій (EPI) Г. Айзенка військовозобов'язаними [Електронний ресурс] / Інна Моначин, Юліана Грицаюк // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 171-176. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21milgav.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Тест Ганса Югенса Айзенка «Eysenck Personality Inventory (EPI)» використовується багатьма дослідниками у дослідженнях на визначення базисних особистісних вимірів, що описують сукупність риси особистості. Тест вважається надійним і валідним, тому часто використовується у дослідженнях. Мета даної статті – дослідити нервову стійкість і визначити типи темпераменту призовників до строкової служби.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблему психологічної готовності призовників до військової служби ґрунтовно розглядаються у працях ряду військових психологів: У. Карра, У. Бойля, Ч. Валентайна, Р. Гане, Д. Уолфа М. Кроуфорда, Ч. Брея.

3. Постановка завдання.

Нашим завданням було дослідити та апробувати в дослідженні психологічну готовність призовників до строкової служби на базі Шумського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

4. Виклад основного матеріалу.

На сьогоднішній день існує безліч методик діагностики психічних станів і властивостей особистості, зокрема для визначення рівня тривожності, готовності до ризику, властивостей нервової системи, оцінки емоційного стану та багато інших. Однією із актуальних та відомих методик, з моменту свого створення і до сьогодні, вважається тест-опитувальник Ганса Югена Айзенка «Eysenck Personality Inventory (EPI)». Він є одним із найбільш популярних та затребуваних в галузі психології особистості.

В основі своєї методики Г.Ю. Айзенк запропонував розглядати типології темпераменту К. Юнга та Е. Кречмера як взаємодоповнюючі. Описуючи поведінку екстра- та інтровертів, з одного боку, та осіб з низьким та високим невротизмом – з іншого, автор побудував свою модель типів темпераменту. Вона являє собою один із квадратів при перетині двох ортогональних шкал: екстраверсія та інтроверсія й емоційна стабільність і лабільність. Перша шкала характеризує індивіда з боку відкритості до зовнішнього світу, друга ж оцінює з боку емоційної стійкості. Відповідно із результатами, виділяємо чотири типи темпераменту (холерик, сангвінік, флегматик та меланхолік) [1].

У процесі розробки «EPI» кількість обстежених перевищує 30 тис. осіб. На основі отриманих даних визначалася дискримінативна можливість кожного питання. Після апробації «EPI» було встановлено, що екстраверсія є фактором вищого порядку, отже, в питаннях повинні бути представлені чинники нижчого порядку в більш-менш рівній формі. Перш за все, мова йде про такі компоненти екстраверсії як «імпульсивність» і «товариськість». Коефіцієнти надійності «EPI» складають:

- 0,82–0,85 для фактору екстра- інтроверсії;
- 0,81–0,84 для фактору невротизму;
- 0,74–0,91 надійність методу.

У зарубіжних дослідженнях повідомляється про досить високу валідність «EPI», проте іноді ці дані оскаржуються [2].

Особистісний опитувальник Айзенка вперше було опубліковано в 1963 році. Він складався із 48 запитань призначених для діагностики інтро- екстраверсії (24

запитання) та невротизму (24 запитання). Тест також містить 9 запитань, що визначають тенденцію опитуваного представити себе в кращому світлі, тобто відповідають «шкалі брехні». До опитувальника входять дві форми А та В, які відрізняються лише текстом. Наявність двох форм дає змогу психологу проводити повторне дослідження. Для проходження тесту, особі дають список запитань та реєстраційний бланк, в якому необхідно давати відповіді на питання відзначаючи їх знаками «+» і «-», згоден / не згоден відповідно, та заповнити графу персональної інформації: П.І.Б., вік, дата обстеження та посада, спеціальність. Ніяких роз'яснень під час дослідження з окремих питань давати не можна. Питання складені так, що вони повинні бути зрозумілі людині з будь-яким рівнем освіти. Час для відповідей необмежений, проте затягувати сеанс не рекомендується.

Шкала «Екстраверсія-Інтроверсія» характеризує індивідуально-психологічну орієнтацію людини або на об'єктивний зовнішній світ (екстраверсія), або на суб'єктивний внутрішній світ (інтроверсія). Екстравертам притаманні такі якості, як товариськість, гнучкість поведінки, імпульсивність, висока соціальна адаптивність та ініціативність. Такі особи зазвичай прямолінійні у судженнях, як правило, орієнтуються на зовнішню оцінку. Справляються з роботою, що вимагає швидкого прийняття рішень. В свою чергу, інтровертам властиві соціальна пасивність, замкнутість, ригідність, нетовариськість, схильність до самоаналізу і труднощі у соціальній адаптації. Вони краще виконують монотонну, планову роботу, є обережними, уважними та педантичними у своїй поведінці й ставленні до виконання завдань (див. рис. 1). Особи, яким одночасно притаманні риси екстравертів та інтровертів, називають амбівертами. Для уточнення даного показника таким індивідам рекомендується додаткове обстеження з використанням інших методик.

Наступний показник визначає рівень невротизму, а це фундаментальна риса особистості, що характеризується тривожністю, страхом, швидкою зміною настрою, фрустрацією та відчуттям самотності. Показник вважається біполярним. Він характеризує людину з боку емоційної стійкості, де, з одного боку, знаходиться емоційна стабільність, а з іншого, відповідно, невротичність. Емоційно стійким особистостям притаманні спокій по відношенню до зовнішніх впливів, вони схильні до лідерства, викликають довіру. Невротичним людям властиві тривожність, емоційна чутливість, вони схильні болісно переживати невдачі та швидко засмучуватися. Вважається, що такі індивіди гірше справляються із стресом, схильні перебільшувати негативну сторону ситуації, у якій знаходяться (див. рис. 1).

Після опрацювання результатів дослідження визначається вираженість кожного з факторів. Шкала «Екстраверсія – Інтроверсія» має наступну градацію:

- 0-2 вкрай виражена інтроверсія;
- 3-7 виражена інтроверсія;
- 8-11 помірної інтроверсія;
- 12-15 помірної екстраверсія;
- 16-18 виражена екстраверсія;
- 19-24 вкрай виражена екстраверсія.

Фактор невротизму, в свою чергу, оцінюють такою шкалою:

- 0-2 вкрай мало виражений невротизм;
- 3-7 мало виражений невротизм;
- 8-11 помірний невротизм;
- 12-15 виражений невротизм;
- 16-18 досить виражений невротизм;
- 19-24 вкрай виражений невротизм [3].

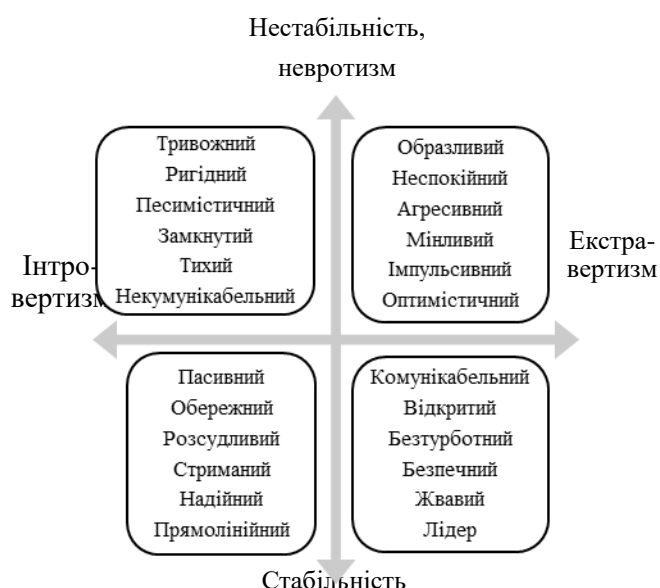

Рисунок 1. Модель типів особистості Айзенка

Використовуючи методику Г. Ю. Айзенка «Eysenck Personality Inventory (EPI)», було проведено дослідження в Шумському районному територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки. У дослідженні взяли участь 30 осіб. Відповідно з результатами 33,3 % (10 осіб), відповідають сангвінічному типу темпераменту. У них виражений екстравертизм та емоційна стійкість. До флегматичного типу відноситься 26,6 % (8 осіб), що виражає домінуючий інтровертизм та емоційну стійкість. Наступними виступають холерики 20% (6 осіб), яким характерна екстравертність та високий рівень невротизму. Меланхоліки, серед вибірки, займають 20 % (6 осіб). Для них властиві інтровертизм і невротизм, емоційна нестабільність (див. табл. 1).

Таблиця 1. Результати дослідження вираженості типів темпераменту

Вираженість типів темпераменту	Сангвінік	Флегматик	Холерик	Меланхолік
Відсотковий коефіцієнт	33,3 %	26,6 %	20 %	20 %
Кількість осіб	10	8	6	6

Високий рівень невротизму яскраво виражений у 5-х осіб, це 16,6 % опитаних. Досить виражений рівень невротизму у 6 осіб, що відповідає 20 %. У сімох опитаних (23,3 %) – помірний рівень невротизму, мало виражений невротизм відповідає восьми особам, 26,6 %, та для 4-х опитаних, 13,3 %, притаманний вкрай мало виражений невротизм (див. табл. 2).

Таблиця 2. Результати дослідження рівня невротизму

Вираженість невротизму	Відсотковий коефіцієнт	Кількість осіб
Вкрай виражений	16,6 %	5
Виражений	20 %	6
Помірно виражений	23,3%	7
Мало виражений	26,6 %	8
Вкрай мало виражений	13,3 %	4

За допомогою цих даних, можливо визначити, який вид військової діяльності підходить для обстежуваного, в яку частину та на який тип роботи його можна відправити. Відповідно з даними результатами, також можемо визначити рівень нервово-психічної нестійкості військовослужбовців. Під «нервово-психічною нестійкістю» (далі – НПН) розуміють схильність до зривів нервової системи при значних фізичних і психічних навантаженнях, яка суттєво перешкоджає нормальному проходженню військової служби. При виявленні такої поведінки військовослужбовця бажано провести його додаткове психологічне діагностування для більш чіткого визначення рівня НПН та прийняття відповідних рішень (застосування заходів).

5. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Отже, методика Г. Айзенка є досить ресурсною, адже допомагає досліджувати декілька компонентів особистості, тобто рівень лабільності, емоційно-вольової стабільності, екстраверсії та визначити загальні риси типу темпераменту. Методика зручна і швидка у використанні та обробці, має декілька адаптацій і доступна на різних мовах.

Author details (in English)

PECULIARITIES AND PRACTICAL APPLICATION FOR CONSCRIPT OF THE PSYCHOLOGICAL TEST QUESTIONNAIRE OF THE PERSONALITY INVENTORY (EPI) BY H. EYSENCK

Inna MONACHYN

e-mail: monnainna@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4324-3339>

Yuliana HRYTSAIUK

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
56 Ruska str., 46001 Ternopil, Ukraine

e-mail: yulia_hrytsaiuk@ukr.net

Abstract. *A brief description and results of the practical application of the test Eysenck's Personality Inventory (EPI) by H. J Eysenck are presented in the article. Hans Jürgen Eysenck was a German-born British psychologist creator of the factor theory of personality and author of a popular test to determine the level of intelligence. The personal questionnaire is designed to diagnose extraversion, introversion and determine the level of neuropsychological lability. Based on these data, the dominant type of temperament, predisposition to neurosis or psychosis is determined. The leading type of activity which is individually suitable for the person is defined, predicts velocity of social adaptation. The author rethought the terms introversion and extraversion, combined their pronounced indicators with neuroticism and thus identified the types of temperament. According to the results we can determine the level of neuro - mental instability of persons.*

This methodology is approved for use by the Armed Forces of Ukraine, Research Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine, main department of educational and social - psychological work of the Armed Forces of Ukraine. The methodology is selected by military psychologists, and can be used to diagnose long-term psychological readiness of conscripts, to activities as part of peacekeeping units. It can be used in the work of specialists in educational and socio - psychological work, related to the training of conscripts for military service. The results of the method are taken into account when compiling a psychological portrait of the individual, on the basis of which further individual work is built and recommendations are given to commanders (captain). The research of the test-questionnaire was conducted on the basis of the Shumsk district territorial center of staffing and social support.

Key words: *method, extrovert, introvert, neuroticism, personality.*

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21milgav.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Monachyn, I. & Hrytsaiuk, Y. (2021) Osoblyvosti ta praktychne zastosuvannya psykholohichnoho testu-opytuvalnyka personalnyi inventarii (EPI) H. Aizenka viiskovozoboviazanymy [Peculiarities and practical application for conscript of the psychological test questionnaire of the personality inventory (EPI) by H. Eysenck]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 171-176. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21milgav.pdf>

Використана література:

1. John E. Gray, Self-Rating and Eysenck Personality Inventory Estimates of Neuroticism and Extraversion, *Psychological Reports*, 30, 1, (213-214), (2016). DOI: [10.2466/pr0.1972.30.1.213](https://doi.org/10.2466/pr0.1972.30.1.213)
2. Дослідження методики Айзенка [Електронний ресурс]. 2018. URL: <https://ua-referat.com>
3. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Копаниця О. В., Малхазов О. Р. (2011) Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів (частина 1). Методичний посібник. Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України. Головне управління виховної та соціально-психологічної роботи Збройних Сил України. Київ. 281 с.

References

1. John E. Gray, Self-Rating and Eysenck Personality Inventory Estimates of Neuroticism and Extraversion, *Psychological Reports*, 10.2466/pr0.1972.30.1.213, 30, 1, (213-214), (2016) DOI: [10.2466/pr0.1972.30.1.213](https://doi.org/10.2466/pr0.1972.30.1.213).
2. Research of Eisenko's technique [Electronic resource]. 2018. URL: <https://ua-referat.com>
3. Kokun O. M., Pishko I. O., Lozinskaya N. S., Kopanitsa O. V., Malkhazov O. R. (2011) Collection of methods for diagnosing the psychological readiness of military servicemen under contract for activities as part of peacekeeping units (part 1). Methodical manual. Research Center for Humanitarian Problems of the Armed Forces of Ukraine. Main Department of Educational and Socio-Psychological Work of the Armed Forces of Ukraine. Kyiv.

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to:
 Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms:
 Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Puluj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

